Никодиновски, Звонко - Фигуративните значења на некои помалку застапени инсекти во францускиот и во македонскиот јазик (стр. 1-26), од книгата *Фигуративните значења на инсектите во францускиот и во македонскиот јазик,* 2 - ри Август С, Штип, 2007 (2016), 636 стр.

ФИГУРАТИВНИТЕ ЗНАЧЕЊА НА НЕКОИ ПОМАЛКУ ЗАСТАПЕН ИНСЕКТИ ВО ФРАНЦУСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

1. КОЊОШТИП

§ 1. Коњоштипот (други називи за него се: "попово прасе" и "грижд" според *РМЈ*) се наоѓа на дваесет и деветто место, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**5** единици со фигуративно значење или **0,47 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус нема единици со коњоштип.

Коњоштипот е инаку штетен инсект за растенијата, со оглед на тоа што тој копа ходници во земјата и се храни најчесто со корења, и тој спаѓа во редот на правокрилци (заедно со штурците и скакулците) (**orthoptera**).

За коњоштипот нема податоци во речниците на симболи.

А. Коњоштипот во францускиот јазик

а. Семиолошки признаци

§ 2. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ** е застапен во **2** единици и со **40 %** се наоѓа на второ место меѓу две групи признаци. Овој признак е претставен преку особината **однесување според времето** која го претставува коњоштипот како добар претскажувач на **дожд**: (1) Ⓕ **Quand on voit la courtilière quitter sa galerie, on prévoit l'arrivée de la pluie** (*Dictons des bêtes)* и на **студена зима**: (2) Ⓕ **L'hiver sera rude si, dès l'automne, la courtilière s'enfonce profondément dans la terre** (*Dictons des bêtes: Belgique)*.

§ 3. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ МЕЃУ ЧОВЕКОТ И КОЊОШТИПОТ** е застапен во **3** единици и со **60 %** се наоѓа на прво место. Овој признак е претставен преку односот на човекот кон коњоштипот. Имено, познавајќи ја штетноста на коњоштипот врз растителните култури, не изненадуваат и следните верувања кои советуваат да се убива коњоштипот:

(3) Ⓕ **Quand on voit une courtilière dans les champs, elle arrête quatre boeufs, c.-à.-d. qu'on arrête la charrue pour la tuer** (*Rolland, t. 13, 114: Fr.-*

Nikodinovski, Zvonko - Figurativnite značenja na nekoi pomalku zastapeni insekti vo francuskiot i vo makedonskiot jazik (str. 1-26), od knigata *Figurativnite značenja na insektite vo francuskiot i vo makedonskiot jazik,* 2 - ri Avgust S, Štip, 2007 (2016), 636 p.

Comté), (4) Ⓕ **Dans une vigne, il faut lever cept fois son crochet pour faire passer la courtilière; et, dans un champ, on doit arrêter sept fois sa charrue pour la tuer** (*Rolland, t. 13, 114: Fr.-Comté)*, (5) Ⓕ **Une diligence de sept chevaux doit s'arrêter pour tuer un té** (*Rolland, t. 13, 114: Fr.Comté*).

б. Семантички признаци

§ 4. Коњоштипот во француските фигуративни единици влегува исклучиво со една од следните значенски категории: **како предзнак за** (**дожд**, **студена зима**), **како верување за** (**требење на коњоштипот поради неговата штетност**). Што се однесува до референтната вредност сите пет единици се со негативна референтна вредност. Француските фигуративни единици со коњоштип се засновани врз **1** стилска фигура: аналогија.

2. РАСТИТЕЛНА ВОШКА

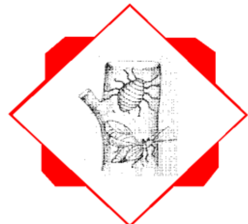
§ 5. Растителната вошка се наоѓа на триесетто место, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**4** единици со фигуративно значење или **0,38 %** од вкупно 1056 единици).

Во македонскиот корпус не се среќава ниедна единица со фигуративно значење на растителната вошка.

А. Растителната вошка во францускиот јазик

а. Семиолошки признаци

§ 6. Признакот **ФИЗИЧКИ ОСОБИНИ** е застапен во **1** единица и со **25 %** го дели второто место меѓу три групи признаци. Овој признак е претставен преку **1** особина: **големина**. Растителните вошки се инсекти од само неколку милиметри па затоа тие симболизираат **мало дете**: (1) Ⓕ **puceron** = «fam. enfant très petit» (*Petit Robert*).

§ 7. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ** е застапен во **2** единици и со **50 %** се наоѓа на прво место. Овој признак е претставен преку **2** особини: **однесување според времето** и **однесување според други појави**.

Едно претскажување за однесувањето на растителните вошки вели дека, доколку врне на први август тие ќе ги населат во голем број лешниците: (2) Ⓕ **Lorsqu'il pleut au 1er août, les noisettes sont piquées de poux** = (Montreynaud, 603).

Една друга предвидувачка паремија предочува дека годината ќе биде бериќетна со хмељ доколку има многу растителни вошки: (3) Ⓕ **Année de pucerons, année de houblon** = «il semble que les conditions climatiques favorables au puceron le soient aussi au houblon» (*Dictons des bêtes)*.

И во двете верувања се јавува бројноста на растителните вошки која се должи на фактот што тие можат сами без оплодување да раѓаат ларви по пат на партегонеза и да се намножат во огромен број за многу кус период.

§ 8. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ МЕЃУ РАСТИТЕЛНАТА ВОШКА И ДРУГИТЕ ЖИВОТНИ** е застапен во **1** единица во која како парник на растителната вошка се јавува птицата. Ситуацијата во која птицата слетува на трендафилот да лови растителни вошки го инспирирала Жил Ренар да го напише следниот афоризам кој ја симболизира **човечката користољубивост**: (4) Ⓕ **Ce n'est point parce qu'il y a une rose sur le rosier que l'oiseau s'y pose: c'est parce qu'il y a des pucerons** (*Dictionnaire des citations: Jules Renard*).

б. Семантички признаци

§ 9. Анализирајќи ги значењата на француските фигуративни единици (вкупно 4) кои содржат лексеми од лексичко-семантичкото поле "РАСТИТЕЛНА ВОШКА", доаѓаме до следните заклучоци:

- групата признаци "ФИЗИЧКИ ОСОБИНИ" е претставена преку **1** особина. Особината "ГОЛЕМИНА" симболизира **мало дете** (1).

- групата признаци "ОДНЕСУВАЊЕ" е претставена преку **2** особини. Особината "ОДНЕСУВАЊЕ СПОРЕД ВРЕМЕТО" не симболизира директно ништо но временските прилики на први август (дожд) го предвидуваат однесувањето на растителната вошка (**напаѓање на лешниците**) (2). Особината "ОДНЕСУВАЊЕ СПОРЕД ДРУГИ ПОЈАВИ" предвидува дека од однесувањето на растителните вошки (нивниот голем број) ќе зависи и **жетвата на хмељот** (3).

- групата признаци "ОДНЕСУВАЊЕ МЕЃУ РАСТИТЕЛНАТА ВОШКА И ДРУГИТЕ ЖИВОТНИ" е претставена преку **1** единица која симболизира **човечка користољубивост** (4).

Растителната вошка во француските фигуративни единици влегува исклучиво со една од следните значенски категории: **како човечко тело** (**мало дете**), **како човечко однесување** (**човечка користољубивост**), **како предзнак за** (**напаѓање на лешниците од страна на растителната вошка**, **бериќетна година во хмељ**).

Кај француските фигуративни единици со растителна вошка ја имаме следната состојба во распоредот на референтната вредност:

- најголем број единици се со негативна референтна вредност (вкупно **3** или **75 %**). Негативни се најголем број признаци (вкупно **3**: 2 признаци + 1 предзнак): **мало дете**, (**човечка користољубивост**, **предзнак за напаѓање на лешниците** .

- на второ место се единиците со позитивна референтна вредност (**1** единица или **25 %**). Позитивен е само 1 признак: **предзнак за бериќетна година во хмељ**.

Растителната вошка значи се јавува главно со негативна референтна вредност во францускиот корпус.

Француските фигуративни единици со растителна вошка се засновани врз **2** разни стилски фигури, како различни видови на фигуративно значење. Нивната застапеност е следната: метафората и аналогијата го делат првото место со по **2** единици (**50 %**).

3. ЕЛЕНЧЕ

§ 10. Еленчето се наоѓа на триесет и првото место по бројот на јавувања, меѓу француските единици со фигуративно значење (вкупно **3** единици или **0,28 %**).

Еленчето спаѓа во редот на тврдокрилци и има позитивна симболика во народните верувања. Таков е примерот со ова виетнамско верување: Au Vietnam, pour chasser les mauvais esprits, on fixe un sifflet aux jouets qui portent le nom de cet insecte avant de les lancer dans les airs. (*Dictionnaire des superstitions*).

А. Еленчето во францускиот јазик

а. Семиолошки признаци

§ 11. Во францускиот корпус еленчето се јавува со признакот **однесување меѓу човекот и еленчето**. Во следните три француски верувања еленчето има **доброќудно дејство** и тоа **како заштитник од**

шуга: (1) Ⓕ **Celui qui portera suspendu à son cou la tête du cerf-volant sera pendant sept jours garanti de la gale.** (*Dictionnaire des superstitions*), **знак за материјална добивка**: (2) Ⓕ **Si l'on veut avoir de l'argent toute l'année il faut porter constamment dans sa poche une tête de cerf volant.** (*Rolland, t. 3, 328: Châtaudun)*, (3) Ⓕ **Avoir une tête de cerf volant dans sa poche fait gagner à la loterie** (*Rolland, t. 3, 328: Loiret)*.

б. Семантички признаци

§ 12. Анализирајќи ги значењата на француските фигуративни единици (вкупно 3) кои содржат лексеми од лексичко-семантичкото поле "ЕЛЕНЧЕ", доаѓаме до следните заклучоци:

- групата признаци "ОДНЕСУВАЊЕ МЕЃУ ЧОВЕКОТ И ЕЛЕНЧЕТО" е претставена преку **1** особина. Особината **предзнак** има доброќудно дејство и тоа **како заштитник од шуга** (1) и **знак за материјална добивка** (единиците под броевите 2 и 3).

Еленчето во француските фигуративни единици влегува исклучиво со една значенска категорија: **како предзнак за (заштитник од шуга**, **знак за материјална добивка)**.

Кај француските фигуративни единици со еленче ја имаме следната состојба во распоредот на референтната вредност: сите три единици се со позитивна референтна вредност

Француските фигуративни единици со еленче се засновани врз една стилска фигура: аналогијата.

4. БУНИШТАРЕЦ

§ 13. "Бунишtарец" е општ назив (фр. "bousier") со кој ја обележуваме групата тврдокрилци кои се хранат со фекалии (копрофагни инсекти се видовите: *Scarabeus, Copris, Ontophagus, Geotrupes*). Бунишtарецот го дели триесет и првото место, заедно со еленчето, лепешкарот и термитот, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**3** единици со фигуративно значење или **0,28 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус нема единици со буништарец.

За буништарецот во ***Речникош на симболи*** го наоѓаме следното:

Бунишtарецот во Ирска носи **негативна симболика**. Во циклусот за Алстер една висока личност по име Dubtach Doel Tenga го носи прекарот Dubtach à la langue de bousier затоа што одлично се користи со погрдата, а самиот прекар претставува метафора заснована врз темната боја на инсектот.

Во еден друг запис *Mort des enfants de Tuierann* бунишtарецот ја подјадува слабината на кралот Nuada кого што три лекари синови на Diancecht (Apollon) доаѓаат да го излечат. Подјадувањето од страна на бунишtарецот може да се разбере во физичка смисла, како лепра, или пак во морална смисла, како порок. Синовите на келтскиот Аполон се лекари колку на телото толку и на душата.

А. Бунишtарецот во францускиот јазик

а. Семиолошки признаци

§ 14. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ** е претставен од **2** особини: **исхрана** и **однесување според времето**.

Особината **исхрана** го претставува бунишtарецот во неговата права светлина: како инсект кој се храни со фекалии при исхраната и тоа преку два синонимни називи кои симболизираат: **човек кој зборува односно се храни со ѓубре**: (1) Ⓕ **bousier** = «ce nom utilisé pour désigner des scarabées coprophages qui vivent dans les excréments de mammifères mériterait un usage injurieux plus répandu. L.-F. Céline chercha à lui rendre justice en en gratifiant J.-P. Sartre, "ce petit bousier". Pour s'assurer que le lecteur allait bien pénétrer sa pensée, il ajoutait à la ligne suivante: "Satanée petite saloperie gavée de merde" (*D'un chateau à l' autre*, 1957) (*Edouard)*, **душкало**: (2) Ⓕ **fouillemerde** = «nom vulgaire des scarabées coprophages et des individus qui ont la manie de rechercher et d'exploiter les scandales cachés. Se dit, par extension (et mauvais esprit) de tout enquêteur» (*Edouard)*.

Особината **однесување според времето** ја среќаваме во едно претскажување за **убаво време**: (3) Ⓕ **Les géotrupes se montrent en grand nombre dans la soirée, lorsque le temps est au beau** = «l'entomologiste JeanHenri Fabre s'est appliqué à étudier ces insectes. En accord avec la tradition populaire, il conclut que *"les géotrupes volant bas le soir, très affairés et rasant la terre, sont signe de beau temps pour le lendemain*» (*Dictons des bêtes)*.

б. Семантички признаци

§ 15. Анализирајќи ги значењата на француските фигуративни единици (вкупно 3) кои содржат лексеми од лексичко-семантичкото поле "БУНИШТАРЕЦ", доаѓаме до следните заклучоци:

- групата признаци "ОДНЕСУВАЊЕ" е претставена преку **2** особини. Особината "ИСХРАНА" симболизира **човек кој зборува односно се храни со ѓубре** (1), **душкало** (2). Особината "ОДНЕСУВАЊЕ СПОРЕД ВРЕМЕТО" не симболизира директно ништо но однесувањето на буништарецот претставува предзнак за **убаво време** (3).

Буништарецот во француските фигуративни единици влегува исклучиво со една од следните значенски категории: **како човечко однесување** (**човек кој зборува односно се храни со ѓубре**, **душкало**), **како предзнак за** (**убаво време**).

Кај француските фигуративни единици со буништарец ја имаме следната состојба во однос на референтната вредност:

- најголем број единици се со негативна референтна вредност (вкупно **2** или **66,66 %**). Негативни се најголем број признаци (вкупно **2**): **човек кој зборува односно се храни со ѓубре**, **душкало**.

- на второ место се единиците со позитивна референтна вредност (**1** единица или **33,33 %**). Позитивен е 1 признак: **како предзнак за** (**убаво време**).

Буништарецот значи се јавува главно со негативна референтна вредност во францускиот корпус.

Француските фигуративни единици со буништарец се засновани врз **2** разни стилски фигури, како различни видови на фигуративно значење. Нивната застапеност е следната: на прво место се наоѓа метафората со **2** единици (**66,66 %**), на второ место е аналогијата со **1** единица (**33,33 %**).

5. ЛЕПЕШКАР

§ 16. Лепешкарот го дели триесет и првото место, заедно со еленчето, буништарецот и термитот, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**3** единици со фигуративно значење или **0,28 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус нема единици со лепешкар. Лепешкарот (*Ateuchus sacer* или *Scarabaeus sacer* според

класификацијата на Linné) има многу богата симболика во културите на разни народи.

За Египтјаните лепешкарот претставува **цикличен симбол на сонцето** а во истовреме и симбол на **воскреснувањето**. Тој е слика на сонцето кое повторно се раѓа од самото себе: тоа е *Господ кој се враќа.*

Во египетското сликарство, лепешкарот ја носи големата сончева топка меѓу своите пипци: како што богот на сонцето се враќа откај темнината така и лепешкарот треба да се возобнови преку своето распаѓање; или пак тој тркала огнена топка која го содржи неговото семе. Така лепешкарот го симболизира сончевиот циклус на денот и ноќта. Во египетското писмо, фигурата на лепешкар со испружени пипци го претставува глаголот **kheper** кој означува нешто како: «доаѓа на свет обликувајќи се во одредена форма». Во Египет лепешкарот се носел и како амајлија а на болните од треска свештениците им врзувале лепешкар на левата рака.

Лепешкарот се употребувал и во една друга специфична ситуација: во моментот на смртта. Со оглед на тоа што срцето се сметало како суд на свеста на умрениот, тоа одлучувало за спасот или осудата на умрениот. Така, на умрениот му ставале лепешкар на срцето со цел да се спречи неговото криво сведочење.

И во кинеската традиција лепешкарот претставувал инсект кој се раѓа од топката што ја тркала позади себе, а за новосоздадениот живот се сметало дека произлегува од постојаниот напор на концентрација на инсектот. Според тоа, се верувало и дека со духовна концентрација може да се создаде, во божјото срце, зачеток на бесмртноста. Таоистите ја сметале активноста на лепешкарот како пример за наизглед невешта вештина, за наизглед несовршено совршенство за кои зборува Лао-це и кои претставуваат критериуми на Мудроста.

А. Лепешкарот во францускиот јазик

а. Семиолошки признаци

§ 17. Признакот **ФИЗИЧКИ ОСОБИНИ** е претставен преку **2** особини: **градба** и **како животно**. Оваа особина ја среќаваме во еден виц во кој комичниот ефект се заснова врз забуната меѓу граматичкиот род и полот на инсектот. Ова е можно врз основа на двозначноста на членот кој може да означува дека именката (нејзината немаркирана форма) е

од тој и тој род или пак дека се работи за машки односно за женски инсект кои се разликуваат според градбата на телото:

(1) Ⓕ **Deux adolescents déjeunent sur l'herbe.**
Regarde, Frédéric, s'écrie la jeune fille, une scarabée.
Non, reprend avec indulgence le garçon, c'est "un" scarabée.
Eh bien, toi, alors, on peut dire que tu as une bonne vue?
(*L'humour des animaux, 118)*.

Втората особина е застапена во еден виц што веќе го наведовме кај стоногата и тоа под број 8 во **§ 325**, во кој лепешкарот се јавува како обичен статист-жител на едно скапано дрво за разлика од стоногата која ја игра главната улога во вицот.

§ 18. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ** е претставен преку **1** особина: **однесување според некои појави**. Се работи за едно верување според кое оној што носи амајлија од лепешкар се наоѓа во сферата на **доброќудни влијанија на сонцето**: (2) Ⓕ **Celui qui en porte un scarabée sur une bague, en amulette ou en broche, se place sous l'influence bénéfique du soleil.** (*Dictionnaire des superstitions)*.

б. Семантички признаци

§ 19. Анализирајќи ги значењата на француските фигуративни единици (вкупно 3) кои содржат лексеми од лексичко-семантичкото поле "ЛЕПЕШКАР", доаѓаме до следните заклучоци:

- групата признаци "ФИЗИЧКИ ОСОБИНИ" е претставена преку **2** особини. Особината "ГРАДБА" служи за **градење виц** (единицата под број 1). Особината "КАКО ЖИВОТНО" служи исто така **за градење виц** (единицата под број 8 во § 321).

- групата признаци "ОДНЕСУВАЊЕ" е претставена преку **1** особина. Особината "ОДНЕСУВАЊЕ СПОРЕД НЕКОИ ПОЈАВИ" е застапена во 1 верување за **доброќудното влијание на амајлијата-лепешкар** (3). Лепешкарот во француските фигуративни единици влегува исклучиво со една од следните значенски категории: **како верување за** (**доброќудното влијание на амајлијата-лепешкар**), **како основа за** (**градење вицеви**).

Кај француските фигуративни единици со лепешкар ја имаме следната состојба во распоредот на референтната вредност:

- најголем број единици се со неодредена референтна вредност (вкупно **2** или **66,66 %**). Неодредени се најголем број признаци (вкупно **2**): «ГРАДБА» и «КАКО ЖИВОТНО».

- на второ место се единиците со позитивна референтна вредност (**1** единица или **33,33** %). Позитивен е 1 признак: **предзнак за доброќудното влијание на амајлијата-лепешкар**.

Лепешкарот значи се јавува главно со неодредена референтна вредност во францускиот корпус.

Француските фигуративни единици со лепешкар се засновани врз **3** разни стилски фигури, како различни видови на фигуративно значење. Нивната застапеност е следната: првото место го делат единиците со конкретно значење, персонификацијата и аналогијата со по **1** единица (**33,33** %).

6. ТЕРМИТ

§ 20. Термитот го дели триесет и првото место, заедно со еленчето, бунштарецот и лепешкарот, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**3** единици со фигуративно значење или **0,28** % од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус термитот го дели дваесет и шестото место, заедно со светулката, срамната вошка и филоксерата, со по **1** единица (**0,25** %). За термитот во речниците на симболи наоѓаме:

Термитот е симбол на **бавно и подмолно уништување**. Термитот е таков и во реалноста, се разбира од гледна точка на луѓето.

Во Индија, се смета дека земјата на термитиникот поседува заштитничка моќ.

Кај Виетнамците кои живеат во јужните планински предели термитникот понекогаш се јавува и како пребивалиште на врховниот дух Ndu кој е заштитник на жетвите. Термитникот значи претставува залог за богатство. Односите на термитникот со основните елементи се потврдуваат и во Индија каде што постои тесна врска меѓу термитникот и змијата со седум глави nâga; а можеби и на тоа се должи и фактот што во Камбоџа дождот се повикува со прободување на стап во некој термитник.

Во космогониската и религиозната мисла на Догоните и на Бамбарите термитникот зазема многу значајно место. Во митовите за постанокот на светот термитникот претставува најпрвин клиторис на земјата кој е исправен кон небото а со тоа се нарушува и првото спојување меѓу небото и земјата. Тој клиторис го претставува машкиот пол

на жената и затоа треба да биде обрежан. Тој е исто така симбол на единечното кое е исправено и кое се противи на одреден начин на создавањето, кое пак наполно е управувано од принципот на двојство или пак на близнаштво. Ова сфаќање за термитникот како симбол на **поединечната и таинствена моќ** е причина и за називот што им се дава на многу ретките воведеници меѓу Бамбарите кои успеваат да го достигнат највисокиот степен на духовно усовршување: *оние одзади термитникот*.

А. Термитот во францускиот јазик

а. Семиолошки признаци

§ 21. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ** е претставен преку **1** особина: **исхрана**. Оваа особина го претставува термитот како инсект кој се храни со дрво и им причинува многу штети на луѓето па оттаму тој симболизира **штетник**: (1) Ⓕ **Le diable se fait termite!** = «se dit en constatant les ravages causés par un individu satanique dans notre entourage» (*Edouard)*, (2) Ⓕ **travail de termite** = «*fig.* travail de destruction lent et caché» (*Petit Robert)*,

(3) Ⓕ **Un homme rentre chez lui et découvre sa femme toute nue. Il fonce vers le placard. Personne! Il rentre dans la salle de bains. Il découvre un autre homme dans le plus simple appareil en train de taper dans ses mains et de hurler.**

Sales bêtes, sales bêtes...

Qu'estce que vous faites là, qui êtesvous? lance le mari trompé.

Je suis envoyé par la municipalité pour procéder à la désinfection de l'immeuble. Le quartier se trouve infecté de termites!

Et qu'estce que vous faites tout nu, invective l'époux hors de lui.

L'amant se baisse, regarde ses jambes et fait:

Ah! les sales bêtes, elles ont déjà bouffé tous mes vêtements! (*Dictionnaire du rire, 103)*

б. Семантички признаци

§ 22. Анализирајќи ги значењата на француските фигуративни единици (вкупно 3) кои содржат лексеми од лексичко-семантичкото поле "ТЕРМИТ", доаѓаме до следните заклучоци:

- групата признаци "ОДНЕСУВАЊЕ" е претставена преку **1** особина. Особината "ИСХРАНА" симболизира **штетник** (1, 2 и 3).

Термитот во француските фигуративни единици влегува исклучиво со следната значенска категорија: **како човечко однесување** (**штетник**).

Кај француските фигуративни единици со термит ја имаме следната состојба во распоредот на референтната вредност:

- сите три единици кои се засноваат врз единствениот признак **штетник** се со негативна референтна вредност.

Термитот значи се јавува исклучиво со негативна референтна вредност во францускиот корпус.

Француските фигуративни единици со термит се засновани врз **2** разни стилски фигури, како различни видови на фигуративно значење. Нивната застапеност е следната: на прво место се наоѓа метафората со **2** единици (**66,66** %), на второ место се единиците со конкретно значење (**1** единица или **33,33** %).

Б. Термитот во македонскиот јазик

§ 23. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ** е претставен преку **1** особина: **исхрана**. Како и во францускиот јазик оваа особина го претставува термитот како инсект кој се храни изобилно но овдека симболиката останува на ниво на исхраната така што термитот симболизира **стрвник**: (1) Ⓜ термит не е рамен некому = «јаде во големи количини». Единицата се заснова на метафора и носи негативна референтна вредност.

7. БОГОМОЛЕЦ

§ 24. Богомолецот го дели триесет и петтото место, заедно со гробарот, еднодневката, кошнилката, дрозофилот и жужелот, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**2** единици со фигуративно значење или **0,19** % од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус нема единици со богомолец.

За богомолецот го наоѓаме следното во речникот на Клебер. Кон богомолецот, како кон едно од најспектакуларните животни во природата, луѓето негуваат чувства на страв и почит.

Чувство на страв кое е предизвикано од монструозниот изглед на неговата глава. Според универзалното народно верување богомолецот има урокливи очи. Ова се должи можеби на фактот што го наведува ентомологот Fabre дека од сите инсекти само богомолецот може да го насочува својот поглед. Клебер го цитира и Кајоа според кого *"Самото негово име **mantis** кое значи пророчица е индикативно. Неговата појава означувала глад, а неговата злокобна боја несреќа на сите животни што тој ги здогледува. И навистина Аристарх пренесува дека му се припишувала урокливост: неговиот поглед бил причинител за несреќата на оној кого тој го фиксира. Во Рим, неговата магична моќ била надалеку позната: ако се разболел некој му се велело: «богомолецот те загледал»"*.

И чувство на почит исто така кое е предизвикано од држењето на богомолецот: изгледа како да се моли а неговите подигнати пипци наликуваат на споени раце. А и неговиот назив на италијански, германски, португалски и окситански јазик (кој е сличен на македонскиот назив со таа разлика што зборовите во сложенката се подредени во обратен ред: prie-Dieu) тоа го докажува.

Во некои романски легенди држењето на богомолецет се објаснува како држење на покаен грешник, кој со своите пипци се обидува да го скрие своето лице.

Меѓутоа, далеку најинтересно за богомолците е тоа што женката го прождира мажјакот по или за време на полниот чин. Се случува дури таа да го обезглави мажјакот и пред самиот чин, така што за време на чинот ја користи сексуалната сила на нерватурата на мажјакот за да го докрајчи по самиот чин. Женката значи го прождира мажјакот и преку својот полов орган и преку устата. Устата на женката пак е вооружена со остри заби па оттаму доаѓа и сликата на назабена вагина што ја "поседуваат" посесивните жени кои ги кастрираат мажите. Ова нè води до сликата на "отровна девица" која симболизира опасност за мажот при дефлорирање на девојката, верување кое било основа за прочуеното право на прва брачна ноќ (на фр. le droit de cuissage) што го имал властелинот врз своите поданици. Со тоа право поданикот му го препуштал правото за дефлорирање на властелинот со оглед на тоа дека оној првиот можел да биде затруен од девицата додека властелинот како симбол на Господ Бог не можел да биде затруен.

А. Богомолецот во францускиот јазик

§ 25. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ** е претставен преку **3** особини: **сексуална активност**, **исхрана** и **однесување според некои појави**.

Особините **сексуална активност** и **исхрана** заедно го претставуваат богомолецот како инсект кај кого женката по полниот однос го лапнува мажјакот. Според тоа називот на инсектот кој е од женски род во францускиот јазик симболизира **посесивна жена или кастрирачка мајка**: (1) Ⓕ **mante religieuse (Mais c'est une vraie mante religieuse!** = «s'emploie aussi bien pour désigner une épouse possessive ou une mère castratrice» (*Edouard)*.

Особината **однесување според некои појави** нѝ донесува едно верување според кое подигнатите раце на богомолецот **им го покажуваат патот на залутаните**: (2) Ⓕ **Les "mains jointes" de la mante indiquent aux promeneurs égarés la direction qu'ils doivent prendre pour retrouver leur route.** (*Dictionnaire des superstitions)*.

Богомолецот во француските фигуративни единици влегува исклучиво со една од следните значенски категории: **како човечко однесување** (**посесивна жена или кастрирачка мајка**), **како предзнак за** (**покажување пат на залутани**).

Што се однесува до референтната вредност, едната единица е со негативна додека другата носи позитивна вредност. Француските фигуративни единици со богомолец се засновани врз **2** разни стилски фигури, како различни видови на фигуративно значење. Од вкупно 2 единици метафората и аналогијата се застапени во по **1** единица.

8. ГРОБАР

§ 26. Гробарот го дели триесет и петтото место, заедно со богомолецот, еднодневката, кошнилката, дрозофилот и жужелот, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**2** единици со фигуративно значење или **0,19 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус нема единици со гробар.

За гробарот нема податоци во речниците на симболи.

А. Гробарот во францускиот јазик

§ 27. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ** е претставен преку **1** особина: **исхрана**. Оваа особина го претставува гробарот како инсект кој се храни со мрши од животни. Откако ќе ја намирисаат мршата гробарите се собираат во голем број и сите заедно со вешто копање ја закопуваат мршата а потоа женката ги полага таму јајцата од каде ќе се развијат ларви кои ќе се хранат директно од мршата. Поради тоа овој инсект симболизира, и преку самиот свој назив, **гробар**: (1) Ⓕ **nécrophore** = «1. insecte coléoptère (silphidés) qui enfouit des charognes, des cadavres de taupe, de souris ... sur lesquels il pond ses oeufs 2. (après 1850) *plais. vx.* porteur de morts, employé des pompes funèbres» (*Grand Robert)*.

Покрај гробарот постои уште еден сличен инсект кој живее врз мрши и тој симболизира **лекар**: (2) Ⓕ **nécrobie** = «2. petit insecte coléoptère (cléridés) vivant sur les matières en décomposition.-par métaph. Morticole, médecin» (*Grand Robert*).

Гробарот (и нему сличните инсекти) во француските фигуративни единици влегува исклучиво со следната значенска категорија: **како човечко однесување** (**гробар**, **лекар**).

Што се однесува до референтната вредност, и двете единици се со негативна вредност. Француските фигуративни единици со гробар се засновани врз **1** стилска фигура: метафората.

9. ЕДНОДНЕВКА

§ 28. Еднодневката го дели триесет и петтото место, заедно со богомолецот, гробарот, кошнилката, дрозофилот и жужелот, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**2** единици со фигуративно значење или **0,19 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус нема единици со еднодневка.

За еднодневката нема податоци во речниците на симболи.

А. Еднодневката во францускиот јазик

§ 29. Признакот **ФИЗИЧКИ ОСОБИНИ** е претставен преку **1** особина: **должина на животот**. Оваа особина ја претставува еднодневката како инсект чија возрасна форма живее многу кусо: само неколку часови (називот на македонски јазик претставува превод на научниот термин скован од старогрчки основи **epi** = «pendant», **hêmera** = «jour»).

Оттаму, еднодневката симболизира **личност која не може да оствари долготрајни врски**: (1) Ⓕ **éphémère** = «se dit d'une personne incapable de se créer des amitiés durables» (*Edouard)*.

Краткотрајноста на животот на еднодневката ја среќаваме и во еден виц кој го релативизира поимањето на одредени големини, како што е на пример односот меѓу возраста и физичката големина:

(2) Ⓕ **Deux mamans éphémères, ces insectes qui ne vivent qu'une seule journée, au coeur de l'été, se rencontrent:**

Votre fils est charmant, dit l'une des deux. Et qu'il est grand! Quel âge atil donc?

Et l'autre maman éphémère de répondre:

Trois heures, vingtquatre minutes et trente six secondes. (*L'humour des animaux, 120)*.

Еднодневката во француските фигуративни единици влегува исклучиво со една од следните значенски категории: **како човечко однесување** (**личност која не може да оствари долготрајни врски**), **како суштество** (**со краток живот**).

Што се однесува до референтната вредност, и двете единици се со негативна вредност. Француските фигуративни единици со еднодневка се засновани врз **2** стилски фигури: метафората и персонификацијата се застапени со по **1** единица.

10. КОШНИЛКА

§ 30. Кошнилката (го користиме францускиот термин во недостиг на наш) го дели триесет и петтото место, заедно со богомолецот, гробарот, еднодневката, дрозофилот и жужелот, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**2** единици со фигуративно значење или **0,19 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус нема единици со кошнилка.

Кошнилката е инаку штетен инсект за културите и тој спаѓа во редот на еднаквокрилци (**homoptera**), кој заедно со разнокрилците (**heteroptera**) го прават надредот на полукрилци (**hemiptera**).

За кошнилката нема податоци во речниците на симболи.

А. Кошнилката во францускиот јазик

§ 31. Признакот **ФИЗИЧКИ ОСОБИНИ** е претставен преку **1** особина: **боја на телото**. Преку оваа особина кошнилката се прêтставува како инсект од кој мексиканските Индијанци добивале супстанца која долго време служела за правење кармин. Оттаму и првобитната симболика на **луѓе облечени во жива црвена боја**: (1) Ⓕ **De la cochenille** = «gens vestus d'escarlatte, vulg.» (*Oudin)*. Во поново време кошнилката симболизира **одреден тип на левичарска активистка**: (2) Ⓕ **cochenille** = «se dit parfois d'une militante d'extrême gauche, un peu masculine, s'employant à convertir de jeunes intellectuelles» (*Edouard)*.

Кошнилката во француските фигуративни единици влегува исклучиво со една од следните значенски категории: **како човечко тело** (**луѓе облечени во живо црвена боја**), **како човечко однесување** (**одреден тип на левичарска активистка**).

Што се однесува до референтната вредност, првата единица е со неодредена референтна вредност додека втората единица носи негативна вредност. Француските фигуративни единици со кошнилка се засновани врз **2** стилски фигури: метонимија и метафора (и обете со по **1** единица).

11. ДРОЗОФИЛ

§ 32. Дрозофилот го дели триесет и петтото место, заедно со богомолецот, гробарот, еднодневката, кошнилката и жужелот, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**2** единици со фигуративно значење или **0,19 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус нема единици со дрозофил.

За дрозофилот нема податоци во речниците на симболи.

А. Дрозофилот во францускиот јазик

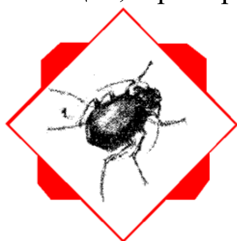
§ 33. Дрозофилот симболизира **сексуално отворен партнер**: (1) Ⓕ **drosophyle** = «littéralement: qui aime la rosée. Se dit d'une fine mouche qui se prête aux expériences amoureuses les plus diverses» (*Edouard*), «les drosophiles représentent une famille d'environ 700 espèces dont les

plus connues sont *La Mouche des fruits* et surtout *La mouche du vinaigre*» (*Dictionnaire des animaux)*.

Винската мушичка (*bibio vini* според Linné) (2) Ⓕ **biberon**, како еден посебен вид дрозофил, симболизира **пијаница** = «au figuré, un homme qui aime à boire» (*Rolland, t. 13, 145)*.

12. ЖУЖЕЛ

§ 34. Жужелот го дели триесет и петтото место, заедно со богомолецот, гробарот, еднодневката, кошнилката и дрозофилот, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**2** единици со фигуративно значење или **0,19 %** од вкупно 1056 единици).

Во македонскиот корпус нема единици со жужел.

За жужелот нема податоци во речниците на симболи.

А. Жужелот во францускиот јазик

§ 35. Интересно е дека во сите верувања што се забележени во врска со него жужелот има позитивна референтна вредност. Тоа доаѓа оттаму што жужелот е многу корисен инсект со оглед на тоа што ги треби штетните гасеници. Така народот веројатно ги создал следните верувања за да го заштити жужелот од уништување:

(1) Ⓕ **L'écrasement du carabe doré provoque des pluies continuelles** (*Dictons des bêtes*), (2) Ⓕ **Celui qui tue un *sargent* est sûr de perdre quelque chose dans la même journée** (*Rolland, t. 3, 324: Eure-et-Loire)*.

13. СВИЛЕНА БУБА

§ 36. Свилената буба го дели четириесет и првото место, заедно со уште седум инсекти, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**1** единица со фигуративно значење или **0,09 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус свилената буба го дели дванаесеттото место по бројот на јавувања (**9** единици или **2,21 %** од вкупно 407 единици).

Свилената буба инаку спаѓа во редот на пеперуги **(lepidoptera)** (ноќни) и за неа нема податоци во речниците на симболи.

А. Свилената буба во францускиот јазик

§ 37. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ** е претставен преку **1** особина: **правење кожурец**. Преку оваа особина свилената буба се претставува како корисен инсект чија ларва произведува свилен конец за да го изгради кожурецот пред да се преобрази во кукла. Тоа својство на свилената буба го наоѓаме во следната мисла на Иполит Тен:

(1) Ⓕ On peut considérer l'homme comme un animal d'espèce supérieure qui produit des philosophies et des poèmes à peu près comme les vers à soie font leurs cocons et comme les abeilles font leurs ruches (*Dictionnaire des citations: Taine)*.

Свилената буба во француските фигуративни единици влегува исклучиво со следната значенска категорија: **како суштество** (**корисен инсект**). Референтната вредност на овој признак е позитивна а што се однесува до стилска фигура во единицата е употребена компарација.

Б. Свилената буба во македонскиот јазик

а. Семиолошки признаци

§ 38. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ** е застапен во сите **9** единици и тој е претставен преку **3** особини: **начин на исхрана**, **правење кожурец** и **однесување според некои појави.**

Особината **начин на исхрана** е застапена во **1** гатанка која ги претставува ларвите како се хранат со лисја од белата црница: (1) Ⓜ Зелено пасат, вода не пијат = «гатанка за свилена буба» (*Пенушлиски: Пословици)*.

Особината **правење кожурец** е застапена исто така во **1** гатанка која има две блиски варијанти: (2) Ⓜ Ж'лто пате, умрено сос живина уф себе = «гатанка за копринен кожурок» (*Пенушлиски: Пословици)*; Ⓜ В крпа изведено, на лист израстено, само себеси гроб си напрајло = «гатанка за копринена бубаљка» (*Каваев: Гатанки, 75)*.

Особината **однесување според некои појави** е застапена во **7** единици. Сите тие единици претставуваат верувања врзани за животот и улогата на свилената буба во човековиот живот. Најпрвин ќе ги наведеме верувањата кои се во врска со основната функција на свилените буби: свивање свилен кожурец. Еве едно верување во кое **се**

забранува изнесувањето надвор на оган или пак на киселина во куќа во којашто има мало дете и свилени буби:

(3) Ⓜ Мало дете до 40от ден не го оставаат да види огон или видело (светлина) надвор од куќата. Истото правило се држи и за леунките. Во спротивен случај, велат, им исчезнувало млекото. Забелешка: а) Поради истата причина до 40от ден никого не му даваат надвор од куќата да изнесе оган или запалена свеќа. б) Тоа правило се спазува и таму каде што се ранат свилени буби, кои ги сметаат како дечиња. в) По заоѓањето на сонцето не даваат да се изнесе надвор киселина (оцет) не само таму каде има малечко, леунка или свилени буби, туку и од никоја куќа; зашто, велат, се расипувала киселината. (*Шапкарев: Верувања, стр. 19: 16)*.

Во следното верување **се забранува доаѓање на туѓи луѓе и одржување лична хигиена додека бубите не свијат кожурџи**:

(4) Ⓜ Каде се ранат свилени буби, забрането му е на туѓ човек да влезе и да ги види, за да не паднат на зарек. Поради истата причина, во почетокот на заранувањето на бубите, листот што им служи за прва храна, го донесуваат тајно, за да не го види некој и да им завиди та да ги урочи. Кога бубите ќе пораснат и ќе почнат да се качуваат по шумата, за да ги завиткуваат кожурците, домашните луѓе од таа куќа каде се бубите, не си ги соблекуваат облеките кога си легнуваат на спиење, не си го мијат лицето, кога стануваат од спиење, ниту се чешлаат додека да се завиткаат кожурците. Тоа сето го прават за да не би испопаѓале бубите од дабот, како облеките од човековото тело и како што нечистотијата со измивањето се вади од лицето, и со чешлањето од главата. (*Шапкарев: Верувања, стр. 148: 41)*.

Несреќата може да дојде од комшивката која од завист може да украде една буба и да ја преобрази во невеста која, доколку се врати на истото место, ќе делува злокобно на другите буби **бркајќи ги сите кај комшивката**: (5) Ⓜ Некоја жена зависмива, кога ќе му видит на некоја комшивка оти имат арни и многу буби, ќе појдит, та ќе ја украдит една буба и ќе му ја напраит како нова невеста. ќе му ја набелит и ќе му ја нацрвит и ќе му ја пуштит пак во бубите. Непендек било од тоа и сите буби ќе трештат да бегаат по ѕидои и тавани и сите ќе ја појделе кај комшивката. (*Цепенков: Верувања, 341*).

Еве едно верување според кое **ако се најде тркалест кожурок тој предвидувал дека идната година ќе била бериќетна во буби**: (6) Ⓜ Откога ќе завијат бубите во кожуроко, ќе 'и соберат кожурците и ако излезит некој кожурец тркалес, а не долгманес, тој кожурок кажуал оти ако ранат в година буби, ќе му се стореле многу. (*Цепенков: Верувања, 413*).

Бубите се користеле и во разни баења како што е ова во кое **правта од две столчени буби, кои биле прилепени со главите во еден кожурок, служела за брзо смирување на скарани сопружници**: (7) Ⓜ Да се замилуат маж и жена ако се многу лошо скарани и не живеат. Да најдиш две буби што биле завиени во еден кожурок, ама да бидат глаа со глаа во кожуроко, оти има едни едната со глаата, другата со опашката; таквите не биле за лек, ами глаа со глаа да биле, тие вршеле работа. Таквие буби глаа со глаа се наоѓаваат у жените што ранат буби и ји точат кожурците да вадат коприна. Штом најде таквие две буби, испечи ји и истолчи ји и со прао на бубите нека го посоли жената мажо кај што спие, али мажо да си посоли жената; и не одело до три дни, ќе се замилеле од мерата надвор. (Као не најдов таквие буби за да 'а посолам жената за да ме милуа, чунки откоа немам пари, ич не ме милуа.) (*Цепенков: Верувања, стр. 272: бајачка бр. 6*).

Во корпусот има и едно толкување на соништа според кое **хранење буби на сон предвидувало смрт**: (8) Ⓜ На сон буби да ранш ќе умри некој (*Китевски: Стале Попов)*.

Последното верување се однесува на самата свила. Тоа потекнува од една легенда која **големата вредност на свилата ја припишува на благословот на Богородица**: (9) Ⓜ Коприната е скапа оти е од устата на Богородица блаосоена. (*Китевски: Клетвите во мак. народно творештво* - необјавена докторска дисертација - легенда за настанокот на свилените буби од устата на богородица која плукала црви т.е. свилени буби).

б. Семантички признаци

§ 39. Анализирајќи ги значењата на македонските фигуративни единици (вкупно 9) кои содржат лексеми од лексичко-семантичкото поле "СВИЛЕНА БУБА", доаѓаме до следните заклучоци:

- групата признаци "ОДНЕСУВАЊЕ" е претставена преку **3** особини. Особината "ИСХРАНА" служи **за правење гатанка** (1). Особината "ПРАВЕЊЕ КОЖУРЕЦ" исто така служи **за правење гатанка** (2). Особината "ОДНЕСУВАЊЕ СПОРЕД НЕКОИ ПОЈАВИ" донесува повеќе верувања врзани за бубите и тоа во врска со злокудното дејство врз бубите на: **изнесен оган или киселина надвор од куќата** (3), **доаѓање на туѓи луѓе и одржување лична хигиена** (4), **дотерување на една буба како невеста** (5). Има и верувања во кои се изразува доброќудното дејство врз бубите на: **најден тркалест кожурок** (6) или пак на бубите во **подготвување лек за помирување на скарани сопружници** (7). Да се сонува хранење свилени буби претставува **предзнак за смрт** (8), додека за скапоценоста на свилата се верува дека

потекнува од **благословот што Богородица ѝ го дала на свилената буба** (9).

Свилената буба во македонските фигуративни единици влегува исклучиво со една од следните значенски категории: **како верување за** (**злоќудното дејство врз бубите на одредени појави**, **доброќудното дејство врз (на) бубите на (врз) одредени појави**, **благословеноста на свилената буба од страна на Богородица**), **како предзнак за** (**смрт**), **како основа за** (**правење гатанки**).

§ 40. Кај македонските фигуративни единици со свилена буба ја имаме следната состојба во распоредот на референтната вредност:

- најголем број единици се со негативна референтна вредност (вкупно **4** или **44,44 %**). Негативен е признакот: **злоќудното дејство врз бубите на одредени појави**. Од четирите единици во кои се остварува овој признак само во една свилената буба се јавува со негативна вредност додека во другите три се работи всушност за негативен контекст во кој таа влегува а не е бубата таа која ја носи негативната референтна вредност.

- на второ место се единиците со позитивна референтна вредност (вкупно **3** или **33,33 %**). Позитивни се признаците: **доброќудното дејство врз (на) бубите на (врз) одредени појави** и **благословеноста на свилената буба од страна на Богородица**.

- на трето место се единиците со неодредена референтна вредност (вкупно **2** или **22,22 %**). Неодреден е признакот: **како основа за** (**правење гатанки**).

Свилената буба значи се јавува со разни референтни вредности но сепак речиси во сите единици нејзината основна вредност е позитивна во македонскиот корпус.

Големото значење на свилената буба за Македонецот се огледа и во многу поголемиот број на единици (сите верувања) во македонскиот јазик во однос на францускиот.

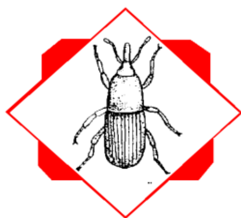
§ 41. Македонските фигуративни единици со "Свилена буба" се засновани врз **2** разни стилски фигури, како различни видови на фигуративно значење. Нивната застапеност е следната: од вкупно 9 единици на прво место е аналогијата со **7** единици (**77,77 %**), на второ место е метафората со **2** единици (**22,22 %**).

14. ЖИТЕН ШТЕТНИК

§ 42. Житниот штеник го дели четириесет и првото место, заедно со уште седум инсекти, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата

по бројот на јавувања (**1** единица со фигуративно значење или **0,09 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус нема единици со житен штетник. За житниот штетник нема податоци во речниците на симболи.

А. Житниот штетник во францускиот јазик

§ 43. Житниот штетник спаѓа во фамилијата на сурлаши и тој симболизира **штетник** во една не толку стабилизирана погрда: (1) Ⓕ **charançon** = «riposte à quelqu'un qui nous traite de "Mauvaise graine"» (*Edouard)*.

15. ОЛУЈНИК

§ 44. Олујникот го дели четириесет и првото место, заедно со уште седум инсекти, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**1** единица со фигуративно значење или **0,09 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус нема единици со олујник. За олујникот нема податоци во речниците на симболи.

А. Олујникот во францускиот јазик

§ 45. Како што кажува и самото негово име, овој инсект **претскажува олуја**:

(1) Ⓕ **bête d'orage** = «ce nom populaire donné à un petit insecte de l'ordre des Thysanoptères, dont la dénomination savante est *Trips cerealium*, est un dicton à lui tout seul. L'abaissement de la pression atmosphérique et l'augmentation de l'humidité de l'air, phénomènes caractéristiques du temps orageux, sont des conditions idéales pour le vol de ces insectes.» (*Dictons des bêtes)*.

16. КОМПИРОВА ЗЛАТКА

§ 46. Компировата златка го дели четириесет и првото место, заедно со уште седум инсекти, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**1** единица со фигуративно значење или **0,09 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус нема единици со компирова златка.

За компировата златка нема податоци во речниците на симболи.

А. Компировата златка во францускиот јазик

§ 47. Компировата златка, тој штетен инсект кој во Европа дошол од Америка, симболизирал за време на втората светска војна **германски војници**:

(1) Ⓕ **doryphore** = «insecte au corps convexe dont une seule femelle peut pondre 8 millions d'oeufs. Parasite de divers légumes, il s'attaque surtout à la pomme de terre. (...) Au cours de l'été 1940, sans doute parce que l'invasion des Allemands coïncidait avec celle du *leptinotarsa decemlineata*, insecte destructeur des pommes de terre, on avait quelque temps qualifié les Allemands de *doryphores*, nom commun de ce prédateur.» (*Edouard, 266)*.

17. НАВЕТА

§ 48. Наветата го дели четириесет и првото место, заедно со уште седум инсекти, во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**1** единица со фигуративно значење или **0,09 %** од вкупно 1056 единици).

Во македонскиот корпус нема единици со навета и за неа нема податоци во речниците на симболи.

А. Наветата во францускиот јазик

§ 49. Наветата се јавува во една локална поговорка која ги означува **жителите на Бриснили како големи љубовници**: (1) Ⓕ **A Brusnily, ils tuent la navette entre deux nombrils** = «la navette est un insecte qui affectionne la fougère qui croît dans cette région» (*Montreynaud, 1320*).

18. ГНИЛЕЦ

§ 50. Гнилецот го дели четириесет и првото место, заедно со уште седум инсекти, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**1** единица со фигуративно значење или **0,09 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус нема единици со гнилец и за него нема податоци во речниците на симболи.

А. Гнилецот во францускиот јазик

§ 51. Гнилецот е голем штетник за дрвата во кои копа ходници додека неговото грицкање на дрвото претставува **предзнак за смрт**:

(1) Ⓕ **Quand l'horloge de mort (syn. *vrillette commune*) (lat. *anobium punctatum)* fait entendre dans les boiseries vermoulues, de petits coups secs, c'est un présage de mort** (*Rolland,t.3,343*).

19. "МЕЛОЕ"

§ 52. Мелоето го дели четириесет и првото место, заедно со уште седум инсекти, во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**1** единица со фигуративно значење или **0,09 %** од вкупно 1056 единици).

Во македонскиот корпус нема единици и за мелоето нема податоци во речниците на симболи.

А. Мелоето во францускиот јазик

§ 53. Мелоето се јавува во една изрека со која **децата си играат пазарење со мелоето**, притоа користејќи ја неговата способност да испушта црвеникава течност:

(1) Ⓕ Le meloë (la bête de Saint-Jean) se trouve constamment sur les bruyères ou herbes sèches, dans les terrains sablonneux; il a la propriètè de teindre en rouge la goutte d'eau sur laquelle on le dépose; aussi les enfants après l'avoir placé dans la main sur un peu de salive, se mettent-ils à dire: **Petite bête de Saint-Jean, donne-moi de ton rouge, je te donnerai de mon blanc. L'insecte rougit aussitôt la salive et l'enfant croit qu'il accepte le marché.** (*Rolland, t. 3, 344*).

20. ШУШУЛАЈКА

§ 54. Шушулајката го дели четириесет и првото место, заедно со уште седум инсекти, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**1** единица со фигуративно значење или **0,09 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус нема единици и за шушулајката нема податоци во речниците на симболи.

А. Шушулајката во францускиот јазик

§ 55. Самиот француски назив отсликува едно верување според кое шушулајката (или фуфулешката) влегува во уво, го дупнува тапанчето и понатаму оди сè до мозокот. Иако ова верување е неосновано сепак продолжува да живее заедно со името на инсектот:

(1) Ⓕ **On croit que le perce-oreille s'introduit volontiers dans l'oreille de l'homme, soit pour y faire son nid, soit pour lui manger la cervelle, ce qui le fait mourir** (*Rolland, t. 13, 119)*.

21. ФИЛОКСЕРА

§ 56. Филоксерата го дели дваесет и шестото место, заедно со уште три инсекти, во македонскиот корпус од базата по бројот на јавувања (**1** единица со фигуративно значење или **0,25 %** од вкупно 407 единици). Во францускиот корпус нема единици со филоксера а нема ни податоци во речниците на симболи.

А. Филоксерата во македонскиот јазик

§ 57. Филоксерата или лозовата вошка е риличар кој го напаѓа коренот на виновата лоза предизвикувајќи сушење на стеблото. Оттаму филоксерата симболизира **злочест човек**:

(1) Ⓜ **филоксера** = «*млад. жарг.* опак човек, жена» (*Стефанија*).